

едиција
КЛАСИЦИ
ПОЕЗИЈЕ И ДРАМЕ
књига 3

наслов оригинала

Николай Васильевич Гоголь

Р Е В И З О Р

Комедия в пет действия

превела с руског

Мила Младеновић

уредник издања / редаKTура превода

Флавио Ригонат

РЕВИЗОР

комедија у пет чинова

Не криви огледало ако ти је лице ружно.

народна пословица

Л И Ц А

АНТОН АНТОНОВИЧ СКВОЗНИК-ДМУХАНОВСКИ,
градоначелник

АНА АНДРЕЈЕВНА, његова жена

МАРИЈА АНТОНОВНА, његова кћи

ЛУКА ЛУКИЧ ХЛОПОВ, школски надзорник

ЊЕГОВА ЖЕНА

АМОС ФЈОДОРОВИЧ ЉАПКИН-ТЈАПКИН, судија

АРТЕМИЈ ФИЛИПОВИЧ ЗЕМЉАНИКА,
управник болнице

ИВАН КУЗМИЧ ШПЕКИН, управник поште

ПЕТАР ИВАНОВИЧ ДОПЧИНСКИ

ПЕТАР ИВАНОВИЧ БОПЧИНСКИ, градске спахије

ИВАН АЛЕКСАНДРОВИЧ ХЛЕСТАКОВ,
чиновник из Петрограда

ОСИП, његов слуга

ХРИСТИЈАН ИВАНОВИЧ ХИБНЕР, срески лекар

ФЈОДОР АНДРЕЈЕВИЧ ЉУЉУКОВ

ИВАН ЛАЗАРЕВИЧ РАСТАКОВСКИ

СТЈЕПАН ИВАНОВИЧ КОРОПКИН,

пензионисани чиновници, угледне личности у граду

СТЈЕПАН ИЉИЧ УХОЛАЖА, полицијски писар

ЗВИЖДАКОВ

ДУГМАДОВ

БУБОТКИН, жандари

АБДУЛИН, трговац

ФЕВРОЊА ПЕТРОВНА ШАМАРОВА, браварка

НАРЕДНИКОВА ЖЕНА

МИШКА, градоначелников слуга

КОНОБАР

ГОСТИ И ГОШЋЕ, ТРГОВЦИ, МЕШТАНИ, МОЛИОЦИ

КАРАКТЕРИ И КОСТИМИ

напомене господи глумцима

ГРАДОНАЧЕЛНИК, човек који је дуго у државној служби и, на свој начин, прилично бистар. Подмитљив, али се држи као да је поштен; озбиљан, воли да мудрује; говори ни гласно ни тихо, ни много ни мало. Свака му је реч на свом месту. Црте лица оштре и грубе, као код сваког ко је отпочео мукотрпну службу од најнижег чина. Прелаз из страха у радост, из понизности у охолост, доста је брз, као код човека са грубо развијеним душевним особинама. Обично носи мундир с ознакама чина на оковратнику, и високе парадне чизме с мамузама. Коса му је подшишана, проседа.

АНА АНДРЕЈЕВНА, његова жена, провинцијска кокета у зрелим годинама, делимично одрасла на романима и споменарима, делимично у бризи око домаћинства и девојачке собе. Веома је радознала и, кад јој се укаже прилика, испољава сујету. Понекад показује власт над мужем само зато што он не зна шта да јој одговори; али се та власт своди на ситнице, на

прекоре и подсмех. Током представе четири пута се пресвлачи у различите хаљине.

ХЛЕСТАКОВ, младић од двадесет три године, витак и сувоњав; не баш много бистар и, што би се рекло, помало ударен – од оних људи које у канцеларијама сматрају празноглавим. Говори и ради без икаквог размишљања. Није у стању да се усредреди на било коју мисао. Говор му је испрекидан, а речи му неочекивано излећу из уста. Уколико глумац који игра ову улогу покаже више простодушности, утолико ће постићи већи успех. Одевен је по моди.

ОСИП, слуга, онакав како обично изгледају слуге у годинама. Говори озбиљно; гледа мало с висине, воли да мудрује и самом себи држи придике на рачун свог господара. Глас му је скоро увек уједначен, а у разговору с господаром постаје строг, осоран, и донекле груб. Паметнији је од свог господара, досетљивији, али не воли много да говори и ћутке му подваљује. Његов костим је – сиви или плави изношени капут.

БОПЧИНСКИ И ДОПЧИНСКИ, обојица ниски, здепасти, врло радознали; необично личе један на другог, обојица имају трбушчиће, говоре брзо, и прекомерно се служе мимиком и рукама. Допчински је мало виши и озбиљнији од Бопчинског, али је Бопчински дрчнији и живљи од Допчинског.

ЉАПКИН-ТЈАПКИН, судија, прочитао је пет-шест књига и зато је помало слободоуман. Велики је љубитељ досетки, и зато придаје значај свакој својој речи. Глумац који га представља мора увек имати важан израз лица. Говори у басу, с отезањем, промукло, као старински сат који најпре крчи а затим откуцава.

ЗЕМЉАНИКА, управник болнице, јако дебео и незграпан, а притом препреден и варалица. Врло услужан и ужурбан.

УПРАВНИК ПОШТЕ, до наивности простодушан.

Остале улоге не траже посебно тумачење. Њихови оригинали су нам скоро увек пред очима.

Господа глумци треба да обратe велику пажњу на последњу сцену. Последња изговорена реч мора муњеvито да потресе све њих, одједном. Цела група треба у трен ока да промени положај. Узвик запрепашћења мора да се отме свим женама у истом тренутку. Ако се ове напомене занемаре, сав ефекат може да пропадне.

ПРВИ ЧИН

Соба у градоначелниковој кући

СЦЕНА I

*Градоначелник, управник болнице, школски
надзорник, судија, полицијски писар, лекар,
два жандара*

ГРАДОНАЧЕЛНИК Позвао сам вас, господо,
да вам саопштим врло непријатну вест.
Долази нам ревизор.

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Какав ревизор?

АРТЕМИЈ ФИЛИПОВИЧ Какав ревизор?

ГРАДОНАЧЕЛНИК Ревизор из Петрограда,
инкогнито. И још са поверљивом наредбом.

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Ето ти га сад!

АРТЕМИЈ ФИЛИПОВИЧ Ето невоље, а били смо мирни!

ЛУКА ЛУКИЧ Господе боже! И још са поверљивом наредбом!

ГРАДОНАЧЕЛНИК Као да сам предосећао: целе ноћи сањам нека чудна два пацова. Збиља никад нисам видео такве: црни, велики, превелики! Дошли, оњушили – и отишли. Ево да вам прочитам писмо које сам добио од Андреја Ивановича Чмихова, ви га знате, Артемије Филиповичу. Ево шта ми пише: »Драги пријатељу, куме и добротворе (*полугласно мрмља док прелеће погледом*). . . да ти јавим.« Аха, ево: »Журим, између осталог, да ти јавим како је стигао чиновник с наредбом да прегледа читаву губернију, а посебно наш округ (*значајно подиже прст увис*). Дознао сам то од врло поузданих људи, мада се он представља као приватно лице. Знам да и ти, као и свако други, имаш својих слабости, јер паметан си човек и не волиш да испушташ оно што ти падне шака. . . « (*застане*) ма ништа, овде смо сви своји. . . »па ти саветујем да будеш на опрезу, јер може да бане у свако доба, ако већ није

стигао и одсео негде инкогнито. Јуче сам . . .«
Добро, ово су већ породичне ствари: »сес-
тра, Ана Кириловна, дошла нам је у госте с
мужем; Иван Кирилович се здраво угојио, и
даље свира виолину. . .«, и тако даље, и тако
даље. Ето каква је ситуација!

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Да, ситуација је. . .
чудна . . . врло, врло. . . чудна. Има ту нечега.

ЛУКА ЛУКИЧ Али зашто, Антоне Антоновичу,
откуд сад то? Шта ће код нас ревизор?

ГРАДОНАЧЕЛНИК Шта ће? Тако нам је ваљда
суђено! (*Уздахне.*) До сада су, хвала богу,
кидисали на друге градове, а биће да је и на
нас дошао ред.

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Ја мислим, Антоне Ан-
тоновичу, да је ту неки. . . пипавији, неки по-
литички разлог. То значи да Русија. . . ето . . .
хоће да зарати, и министарство је, ето, послало
чиновника да извиди има ли негде издаје.

ГРАДОНАЧЕЛНИК Ма куд ви одосте! И још
паметан човек! Издаја у провинцијском гра-
ду! Као да смо на граници, шта ли? Одавде
и три године да јуриш, ни до какве државе
нећеш стићи.

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Не, кад вам кажем, нисте ви то. . . ви не. . . Пипава је власт: не мари што смо далеко, она све држи у малом прсту.

ГРАДОНАЧЕЛНИК Држала-не држала, ја сам вас, господо, упозорио. Пазите, у свом делокругу већ сам понешто наредио, па и вама то саветујем. Нарочито вама, Артемије Филиповичу! Тај чиновник који треба да допутује, сигурно ће, пре свега, хтети да обиђе болницу којом ви управљате – па се побрините да све буде у реду: капе да буду чисте, а болесници да не личе на коваче, како се обично код вас смуцају, као да су код своје куће.

АРТЕМИЈ ФИЛИПОВИЧ Ништа лакше.
Можемо им вала ставити и чисте капе.

ГРАДОНАЧЕЛНИК Добро, и да се изнад сваког кревета напише на латинском или неком другом језику – то је већ ваш реон, Христијане Ивановичу – свака болест: кад се ко разболео, ког дана и датума. . . И не ваља што вам болесници пуше тако љут дуван да човек почне да кија чим уђе. Боље би било да их је што мање, јер ће да испадне како је лоша нега или су лекари неспособни.

АРТЕМИЈ ФИЛИПОВИЧ О, што се тиче лечења, Христијан Иванович и ја смо се побринули: што природније, то боље – ми скупе лекове не дајемо. Човек је прост: ако ће да умре – умреће, ако ће да оздрави – оздравиће. А и Христијан Иванович би имао грдне муке да се с њима објашњава: он не зна ни реч руски.

Христијан Иванович изговара нешто,
помало налик на »и«, помало на »е«.

ГРАДОНАЧЕЛНИК И вама бих, Амосе Фјодоровичу, посаветовао да припазите на проторије суда. Код вас су тамо у предсобљу, где обично чекају парничари, послужитељи запатили гуске с гушчићима што се стално мотају око ногу. Оно, похвално је бавити се домазлуком, па што не би и послужитељи? Али знате, незгодно је на таквом месту. . . Већ сам раније хтео да вам то напоменем, али све некако заборавим.

АМОС ФЈОДОРОВИЧ Још данас ћу наредити да их све однесу у кухињу. Ако вам је згодно, дођите на ручак.